

Vervolg van Hoofdstuk 7

over de NAASTENLIEFDE

459. Hieraan zullen de volgende [vier] gedenkwaardigheden worden toegevoegd.

De eerste: ik zag in de verte vijf gymnasia¹⁾, die elk door een verschillend licht omhuld waren.

Het eerste door een licht zoals een vlam, het tweede door een geel licht, het derde door een blank licht, het vierde door een licht dat het midden hield tussen dat van de middag en dat van de avond en het vijfde was nauwelijks zichtbaar, want het was alsof het stond in de schaduw van de avond.

Ik zag op de wegen enigen op paarden, sommigen in wagens, anderen te voet en enkelen die hard liepen en zich haastten.

Deze laatsten waren op weg naar het eerste gymnasium, dat door het vlammeende licht was omhuld.

Toen ik dit zag werd ik door een verlangen aangegrepen en voelde mij gedreven om daarheen te gaan om te horen wat daar behandeld werd.

Ik maakte mij daarom snel gereed en sloot mij aan bij degenen die zich naar het eerste gymnasium haastten en ik ging tegelijk met hen naar binnen.

Er was daar een grote bijeenkomst, waarvan een deel zich naar rechts en een ander deel zich naar links bewoog, om plaats te nemen op de banken die tegen de muur stonden.

Vooraan zag ik een laag spreekgestoelte, waarop iemand stond die de taak van voorzitter vervulde; hij had een staf in de hand, een hoed op het hoofd en hij had een gewaad aan dat dezelfde tint had als het vlammeende licht van het gymnasium.

Nadat allen hun zitplaatsen hadden ingenomen verhief de voorzitter zijn stem en zei: 'Broeders, onderzoek heden wat 'naastengeliefde' is; ieder van u kan weten, dat de naastengeliefde in haar wezen geestelijk is, en in haar uitingen natuurlijk.' Meteen stond iemand op die op de eerste bank aan de linkerzijde, waarop diegenen zaten, die als wijzen befaamd waren.

Hij nam het woord en zei: 'Mijn mening is, dat de door het geloof geïnspireerde zedelijkheid de naastengeliefde is', en hij bevestigde dit aldus: 'Wie weet niet dat de naastengeliefde het geloof volgt, zoals de kamenier haar meesteres; en dat de mens die geloof heeft, de wet doet, en als gevolg daarvan de naastengeliefde doet.

Dit gaat zo vanzelf, dat hij niet weet dat het de wet en de naastengeliefde is, waarnaar hij leeft; want als hij dit wist en zo handelde, en daarbij tevens dacht over de zaligheid als oorzaak daarvan, zo zou hij het heilige geloof met zijn eigen wil bezoedelen, en daardoor de werkzaamheid ervan verzwakken.

Is dit niet overeenkomstig het dogma van onze kerk?' Hij richtte zijn blikken op degenen die terzijde zaten, waaronder zich kanunniken bevonden en dezen knikten toestemmend.

'Maar wat is spontane naastengeliefde anders dan de zedelijkheid, waarin eenieder van kindsbeen af is ingewijd.

Deze is weliswaar in zichzelf natuurlijk, maar wordt geestelijk als daarin het geloof geblazen wordt.

Wie kan de mensen door hun zedelijk leven onderscheiden of ze al dan niet geloof hebben, want eenieder leeft zedelijk.

Maar alleen God, die het geloof ingeeft en verzegelt, kent en onderscheidt.

Daarom beweer ik dat naastengeliefde door het geloof geïnspireerde zedelijkheid is en dat deze zedelijkheid vanwege het geloof in haar schoot zaligmakend is.

Elke andere zedelijkheid is niet heilbrengend omdat die verdienste beoogt.

Daarom bederven al diegenen hun olie, die de naastengeliefde en het geloof vermengen, dat wil zeggen, die ze van binnen verbinden en ze niet van buiten aan elkaar toevoegen.

Vermengen en verbinden zou immers gelijk staan met de lakei die achterop de koets staat naast een hooggeplaatst iemand te zetten, of de lakei in de eetkamer te brengen aan tafel samen met de edelman.'

Hierna stond iemand op van de eerste bank aan de rechterzijde en nam het woord: 'Mijn mening is dat de naastenliefde door ontferming geïnspireerde vroomheid is.

Ik bevestig dit hiermee dat niets God goedgunstiger kan stemmen dan vroomheid uit een nederig hart, en de vroomheid bidt voortdurend, dat God geloof en naastenliefde geeft.

De Heer zegt immers: 'Bidt en u zal gegeven worden', (Mattheüs 7:7), en aangezien beide gegeven wordt, zijn beide in haar.

Ik zeg dat naastenliefde door ontferming geïnspireerde vroomheid is, want alle devote vroomheid ontfermt zich.

De vroomheid beweegt het hart van de mens tot zuchtens toe, en wat is dit anders dan ontferming? Dit treedt weliswaar na het gebed terug, maar toch komt het weer terug als we bidden, en als het terugkeert, is vroomheid daarin, en dus is er vroomheid in de naastenliefde.

Onze priesters schrijven alle dingen die de zaligheid bevorderen aan het geloof toe en niets aan de naastenliefde; wat blijft er dan anders over als een vurige vroomheid die om beide bidt? Toen ik het Woord las kon ik niets anders zien, dan dat het geloof en de naastenliefde de twee middelen van de zaligheid zijn, maar toen ik de bedienaren van de kerk raadpleegde, hoorde ik dat het geloof het enige middel was en dat de naastenliefde niets was.

Toen scheen het mij toe alsof ik een schip op zee was dat tussen twee klippen heen en weer gedreven werd, en daar ik vreesde dat het in stukken geslagen zou worden, klom ik in een reddingsboot en zeilde weg.

Mijn boot is de vroomheid, en bovendien is de vroomheid tot nut in alle dingen.' Daarna verhief zich iemand van de tweede bank aan de rechterzijde die het woord nam en zei: 'Mijn mening is dat de naastenliefde daarin bestaat, eenieder het goede te doen, zowel de rechtvaardige als de misdadiger, en dit bevestig ik als volgt: wat is naastenliefde anders dan goedheid van het hart; het goede hart wil voor allen het goede, zowel voor de rechtvaardige als voor de misdadiger.

De Heer heeft gezegd dat men ook aan de vijanden moet weldoen.

Als u daarom de naastenliefde aan iemand onttrekt, gaat dan de naastenliefde niet voor een deel te niet en wordt de mens dan niet zo als iemand die op één been hinkelt, nadat hem het andere is afgenomen.

De crimineel is evenzeer een mens als de rechtvaardige, en de naastenliefde beschouwt de mens als mens; en als hij niet rechtschapen is, wat gaat mij dat aan? Het is met de naastenliefde gesteld als met de warmte van de zon; deze geeft het leven aan de dieren, zowel aan de wilde als aan de zachtvaardige, evenzeer aan wolven als aan schapen; en de warmte doet zowel de onnuttige als de nuttige bomen groeien, en de doornen evenzeer als de wijnstokken.' Nadat hij dit had gezegd nam hij een verse druif in de hand en zei: 'Het is met de naastenliefde gesteld als met deze druif: als u haar openmaakt, vloeit alles er uit, wat erin zit.' Daarop maakte hij de druif open en alles vloeide eruit.

Na deze toespraak verrees een ander van de tweede bank aan de linkerzijde en zei: 'Mijn mening is dat de naastenliefde daarin bestaat op allerlei wijze verwanten en vrienden te dienen, wat ik aldus bevestig: wie weet niet, dat de naastenliefde bij zichzelf begint, want eenieder is zichzelf de naaste.

Daarom gaat de naastenliefde van iemand voort door de naaste betrekkingen, eerst tot broeders en zusters, en van dezen tot de bloedverwanten en aanverwanten en zo wordt de voortgang van de naastenliefde door haarzelf begrensd.

Zij, die daar buiten staan, zijn vreemden en vreemden worden niet innerlijk erkend en zijn derhalve de innerlijke mens vreemd.

Van nature echter verbinden zich bloedverwanten en aanverwanten, en gewoonte, die een tweede natuur is, verbindt vrienden en zo worden ze die tot naaste.

De naastenliefde verenigt de ander aan zichzelf van binnen en daardoor van buiten, en zij die niet van binnen verenigd zijn, moeten alleen maar relaties worden genoemd.

Kennen alle vogels hun eigen soort niet, niet aan hun verenkleed maar, aan het geluid en wanneer ze dichtbij elkaar zijn, aan de uitstromende levenssfeer van hun lichamen? Deze verwante aandoening en de daaruit voortvloeiende verbinding wordt bij vogels instinct genoemd, maar deze zelfde aandoening bestaat ook bij mensen en ze is, als ze gericht is op de degenen rondom hen, het instinct van de waarlijk menselijke natuur. Wat anders dan het bloed maakt het verwante.

Dit voelt en ruikt als het ware het gemoed van de mens, wat ook zijn geest is.

In dit verwante en de daaruit voortvloeiende sympathie bestaat het wezen van de naastenliefde.

Omgekeerd echter is het niet-verwante, waaruit ook de antipathie ontstaat, als het ware niet-bloed en vandaar niet-naastenliefde.

En aangezien de gewoonte een tweede natuur is, en ook deze het verwante maakt, zo volgt hieruit, dat de naastenliefde ook daarin bestaat, de vrienden het goede te doen.

Wanneer iemand vanuit zee in de haven aankomt en hoort dat het een vreemd land is, dat is bewoond door mensen van wie hij de taal en zeden niet kent, is hij dan niet als het ware buiten zichzelf en voelt niets van de verlustiging van de liefde voor hen? Hoort hij daarentegen dat het zijn geboorteland is waarvan hij de taal en de zeden van de inwoners kent, dan is hij als het ware thuis binnen zichzelf en voelt dan de verlustiging die uit de liefde voortvloeit, die ook de verlustiging van de liefde is.' Daarna verhief zich iemand van de derde bank aan de rechterzijde en met luide stem sprak hij: 'Mijn mening is, dat naastenliefde is aalmoezen geven aan de armen en hulp verlenen aan de behoeftigen.

Dit is zeker de naastenliefde, want het Goddelijk Woord leert dit en deze uitspraken staan geen tegenspraak toe.

Wat is het geven aan de rijken en aan de bezitters van vele goederen anders dan ijdele roem, waarin geen naastenliefde is, maar slechts uitzien naar beloning? Daarin is dus geen echte aandoening van de liefde jegens de naaste bestaanbaar, maar alleen een onechte aandoening, die op aarde geldt maar niet in de hemel. Daarom moeten behoeftigheid en armoede verholpen worden, aangezien daarin de voorstelling van de wederverging niet binnentreedt.

In de stad waar ik woonde, wist ik wie rechtschapen was en wie niet en ik zag alle deugdzame mensen stilhouden bij het zien van een arme op straat en hem een aalmoes geven; de niet-deugdzamen daarentegen gingen de arme, terwijl ze opzij keken, voorbij en waren als het ware blind voor zijn aanblik en doof voor zijn stem.

Wie weet niet dat de deugdzamen naastenliefde hebben en dat de niet-deugdzamen die niet hebben? Hij, die de armen geeft en de behoeftigen steunt, is zoals een herder, die de hongerige en dorstige schapen weidt en drinkt.

Maar hij die alleen de rijken en degenen die overvloed hebben geeft, is zoals hij die afgoden vereert, en spijs en wijn opdringt aan hen die reeds oververzadigd zijn.' Hierna verrees iemand van de derde bank aan de linkerzijde; hij nam het woord en zei: 'Mijn mening is dat de naastenliefde is hospitalen, ziekenhuizen, weeshuizen en opvangplaatsen bouwen en die met giften ondersteunen; dit bevestig ik daarmee dat dergelijke weldaden en hulpverleningen openbaar zijn, en de particuliere weldaden met vele mijlen overtreffen. Vandaar wordt de naastenliefde rijker en draagt meer vrucht aan goedheden, welke goedheden door het aantal menigvuldig zijn, terwijl het loon dat men verwachten mag krachtens de in het Woord gedane beloften overvloediger wordt, want zoals iemand zijn akker bereidt en zaait, zo oogst hij.

Is deze vorm van aan de armen geven en de behoeftigen bijstaan niet een betere manier? Wie verwerft zich daardoor niet roem van de wereld en ook lofprijzingen met nederige dankzeggingen van degenen die geholpen werden? Verheft dit niet het hart en tevens de aandoening, die naastenliefde genoemd wordt, tot aan het toppunt? De rijken die niet over straat wandelen, maar rijden, kunnen hun blikken niet vestigen op degenen die opzij tegen de muren zitten en hun geld geven, maar zij geven hun bijdragen tot zulke dingen, die velen tegelijk ten goede komen.

De kleinere lieden echter die op straat wandelen en niet over zulke dingen beschikken, mogen het andere doen.' Plotseling overstemde een ander die op dezelfde bank zat en dit hoorde, met een krachtiger stem dan de zijne, zijn woorden, en zei: 'Laten niettemin de rijken de weldadigheid en de vorstelijkheid van hun naastenliefde niet stellen boven het penningske dat de arme mens aan de andere arme geeft.

We weten immers dat eenieder in wat hij doet, handelt naar hetgeen hem past, een koning als een koning, een gezagsdrager naar het zijne, een officier als een officier, en een dienaar als een dienaar.

De naastenliefde wordt in zichzelf beschouwd, niet geacht naar de rang van de persoon en vandaar naar de waarde van de gave, maar naar de volheid van de aandoening die de daad van naastenliefde maakt.

Hierdoor kan de geringste knecht als hij een penning geeft, uit een vollere naastenliefde offeren, dan de grote heer die een aanzienlijke schat geeft of nalaat.

Dit is ook overeenkomstig de volgende woorden: 'Jezus zag de rijken hun gaven in de schatkist werpen; Hij zag ook een zekere arme weduwe twee kleine penningen daarin werpen; en Hij zei: Waarlijk Ik zeg u, dat deze arme weduwe meer dan allen heeft ingeworpen', (Lucas 21:1,2,3).

Hierna verhief zich iemand van de vierde bank aan de linkerzijde; hij nam het woord en zei: 'Mijn mening is dat de naastenliefde daarin bestaat, de tempels te verrijken en de bedienaren daarvan goed te doen; hetgeen ik daarmee bevestig, dat wie zo doet, het heilige in zijn gemoed overweegt, en vanuit het heilige in zijn gemoed handelt; en dat hij daarmee ook zijn gaven heiligt.

De naastenliefde vraagt dit, omdat ze in zichzelf heilig is.

Is niet alle eredienst in de tempels heilig? Want de Heer zegt: ‘Waar twee of drie in Mijn naam vergaderd zijn, daar ben ik in het midden van hen’, en de priesters, Zijn dienaren, leiden de eredienst.

Hieruit besluit ik, dat de gaven, die aan hen en aan de tempels besteed worden, hoger staan dan de gaven, die aan anderen en aan andere zaken besteed worden.

Bovendien is aan de bedienaar autoriteit gegeven tot zegenen, waar vanuit hij deze gaven zegent.

Daarna verruimt en verblijdt niets het gemoed méér, dan zijn gaven als even zovele heiligdommen te zien.’

Hierna stond iemand van de vierde bank aan de rechterzijde op en zei: ‘Mijn mening is dat de oude christelijke broederschap de naastenliefde is; en dit bevestig ik daarmee, dat elke kerk die de ware God vereert, uit de naastenliefde begint, zoals de oude christelijke kerk deed.

En aangezien deze naastenliefde de gemoederen verenigt, en uit velen één maakt, noemden ze zich broeders, maar in Jezus Christus, hun God.

Maar daar ze toen omringd waren door barbaren van de natiën, waar zij bang voor waren, maakten ze met hun goederen een gemeenschap, van waaruit ze zich tezamen eensgezind verblijdden, en zich in hun samenkomsten dagelijks over de Heer God hun Zaligmaker Jezus Christus onderhielden, en bij hun middagen en avondmalen over de naastenliefde; daaruit kwam hun broederschap voort.

Maar na hun tijd, toen er scheuringen begonnen te ontstaan en tenslotte de schandelijke ariaansche ketterij verrees, die bij velen de voorstelling omtrent de goddelijkheid van het Menselijke van de Heer wegnam, raakte de naastenliefde in verval en werd de broederschap verstrooid.

Het is waar, dat allen, die in waarheid de Heer vereren en Zijn geboden doen, broeders zijn (Mattheüs 23:8), maar broeders in de geest.

Aangezien het echter heden ten dage aan niemand bekend is, van welke aard een mens naar de geest is, is het niet nodig, dat men elkaar wederkerig broeders noemt.

De broederschap van het geloof alleen is geen broederschap en nog minder die van het geloof in een andere God dan in de Heer God Zaligmaker, want de naastenliefde, die de broederschap maakt, is niet in dat geloof. Derhalve kom ik tot de conclusie, dat de oude christelijke broederschap de naastenliefde was; maar zij is geweest en is niet meer, maar ik voorzeg dat ze weer komen zal.’ Toen hij dit gezegd had verscheen een licht als van een vlam door het venster heen uit het oosten en kleurde zijn wangen; hierop werd de vergadering met verbazing vervuld.

Tenslotte verhief zich iemand van de vijfde bank aan de linkerzijde en vroeg of hij aan de woorden van de vorige spreker nog iets mocht toevoegen; nadat hem dit was toegestaan, zei hij: ‘Mijn mening is, dat de naastenliefde daarin bestaat, eenieder zijn overtredingen te vergeven.

Deze mening heb ik opgevat uit het gebruikelijke gezegde van hen die tot het Heilig Avondmaal gaan.

Sommigen zeggen immers dan tot hun vrienden: vergeeft mij wat ik verkeerd gedaan heb, in de mening, aldus alle plichten van de naastenliefde vervuld te hebben.

Maar ik heb bij mezelf gedacht, dat dit slechts een geschilderd beeld van de naastenliefde is en niet de werkelijke vorm van haar wezen.

Want dit zeggen zowel zij die niet vergeven, als zij die geen enkele poging doen om de naastenliefde te volgen; en deze soort mensen zijn niet begrepen onder degenen in het gebed dat de Heer Zelf geleerd heeft: Vader, vergeef ons onze overtredingen, gelijk wij vergeven hun die tegen ons overtreden hebben.

Want de overtredingen lijken op zweren, waarin zich als ze niet geopend en geheeld worden, etter verzameld, die de aangrenzende delen aansteekt, en als een slang rondkruipt en het bloed overal in etter verandert.

Desgelijks is het gesteld met de overtredingen tegen de naaste, die, als ze niet door de boetedoening en door een leven overeenkomstig de geboden van de Heer verwijderd worden, blijven en om zich heen grijpen.

Zij, die zonder boetedoening alleen tot God bidden, dat Hij hun zonden vergeeft, lijken op de burgers van een stad, die aangestoken door een besmettelijke ziekte naar de burgemeester gaan, en zeggen: ‘Heer, genees ons!’, en tot wie de burgemeester zou zeggen: ‘Wat? U genezen? Gaat naar de dokter en hoort van hem de juiste geneesmiddelen, en laat ze u door de apotheker klaarmaken en neemt ze in en u zult genezen.’ De Heer zal tot die mensen zeggen, die om zondevergeving zonder daadwerkelijke boetedoening smeken: opent het Woord en leest hetgeen Ik gesproken heb bij Jesaja: ‘Wee de zondige natie, zwaar van ongerechtigheid;

daarom verberg Ik, als gijlieden uw hand uitbreidt, Mijn ogen voor u; ook wanneer gij het gebed vermenigvuldigt, hoor Ik niet; wast u, doe de boosheid van uw werken van voor Mijn ogen weg, houdt op van kwaad te doen; leert goed te doen, en dan zullen uw zonden verwijderd en vergeven worden’, (Jesaja. 1:4,15-18).

Nadat dit alles gebeurd was, strekte ik mijn hand uit, en vroeg of het mij, hoewel een vreemdeling, veroorloofd was om ook mijn mening te geven.

De voorzitter stelde het voor en nadat de toestemming gegeven was, sprak ik als volgt: ‘Mijn mening is, dat de naastenliefde is handelen vanuit de liefde van de gerechtigheid met oordeel in elk werk en beroep, maar vanuit een liefde nergens anders vandaan dan uit de Heer God Zaligmaker.

Alle dingen die ik heb horen zeggen door hen die op de banken zitten aan de linker- en rechterzijde, zijn welbekende betuigingen van naastenliefde, maar zoals de voorzitter van deze vergadering in zijn inleiding zei, is de naastenliefde in haar oorsprong geestelijk en in haar afleiding natuurlijk.

De natuurlijke naastenliefde verschijnt, als ze van binnen geestelijk is, voor de engelen doorzichtig als diamant, maar als ze van binnen niet geestelijk is, en vandaar louter natuurlijk, verschijnt ze voor de engelen als een parel die lijkt op het oog van een gekookte vis.

Het is niet aan mij, om te zeggen of de welbekende voorbeelden van de naastenliefde, die u in volgorde hebt voorgedragen, al dan niet door de geestelijke naastenliefde zijn ingegeven, maar ik kan hier wel zeggen, wat het geestelijke is dat daarin behoort te zijn, opdat ze de natuurlijke vormen van de geestelijke naastenliefde zijn.

Het geestelijke daarvan is dit, dat ze met oordeel worden gedaan uit de liefde van de gerechtigheid, dat wil zeggen, dat de mens bij het betrachten van de naastenliefde duidelijk ziet of hij uit gerechtigheid handelt, en dit ziet hij in vanuit oordeel.

Want de mens kan door weldaden boos doen, en ook door zulke dingen die als slechte daden verschijnen, weldoen.

Zo doet bijvoorbeeld diegene door weldaden kwaad, die een behoeftige rover de middelen verschaft waarmee hij een zwaard koopt, hoewel hij dit niet zei, toen hij om steun vroeg; of als hij hem uit de kerker verlost en hem de weg naar het woud wijst, terwijl hij bij zichzelf zegt: het is mijn schuld niet, dat hij rooft; ik ben een mens te hulp gekomen! Nog een voorbeeld: als iemand een luiaard voedt en ervoor zorgt dat hij niet gedwongen wordt tot arbeid, en tot hem zegt: ga maar in een kamer van mijn huis en ga maar op bed liggen; waarom zou je je vermoeien? Want zo iemand begunstigt de luiheid.

Nog een ander voorbeeld: neem iemand, die verwanten en vrienden van onrechtschapen inborst tot ereposten bevordert, waarin ze allerlei soorten van boosaardige aanslagen kunnen beramen.

Wie kan niet zien, dat dergelijke werken van naastenliefde niet uit enige liefde van rechtvaardigheid met oordeel voortkomen? Omgekeerd ook, dat de mens kan weldoen door dingen, die lijken alsof ze kwaad doen; zo bijvoorbeeld een rechter die een misdadiger vrijspreekt, omdat hij huilt en zich met vrome woorden tracht te verontschuldigen, en smeekt of hij vergeven kan worden, daar hij zijn naaste is.

De rechter verricht echter een werk van naastenliefde, wanneer hij hem de straf overeenkomstig de wet oplegt, want zo voorkomt hij dat de man verder kwaad doet en schadelijk is voor de maatschappij.

Deze is immers in een eendere graad de naaste, bovendien voorkomt hij het schandaal van een onjuist oordeel.

Wie weet verder niet dat het goed handelen is voor de knechten als ze door hun meesters, en voor kinderen, als ze door hun ouders getuchtigd worden vanwege hun slechte daden? Evenzo is het gesteld met hen die in de hel zijn en die allen een liefde hebben tot boos doen.

Ze worden in kerkers opgesloten gehouden en gestraft als ze boosheden begaan, hetgeen de Heer toelaat ter wille van hun verbetering.

Dit gebeurt omdat de Heer de rechtvaardigheid Zelf is en al wat Hij doet uit het oordeel zelf doet.

Hieruit kan men duidelijk zien, waarom de geestelijke naastenliefde, zoals eerder werd gezegd, met oordeel gedaan wordt vanuit de liefde tot rechtvaardigheid, maar vanuit een liefde nergens anders vandaan dan uit de Heer God Zaligmaker.

De reden hiervan is deze, dat al het goede van de naastenliefde uit de Heer is, want Hij zegt: ‘Die in Mij blijft, en Ik in hem, die draagt veel vrucht, want zonder Mij kunt gij niets doen’, (Johannes 15:5), en ‘dat Hij alle macht heeft in de hemel en op aarde’, (Mattheüs 28:18).

Alle liefde van de rechtvaardigheid met oordeel komt uit geen andere bron dan vanuit God, ‘die de gerechtigheid Zelf is en van wie de mens alle oordeel heeft’, (Jeremia 23:5; 33:15).

Hieruit kunnen we concluderen, dat al wat over de naastenliefde gezegd is van de banken aan de rechter- en linkerkant, namelijk: dat de naastenliefde door het geloof geïnspireerde zedelijkheid is; dat het door ontferming geïnspireerde vroomheid is; dat het is goeddoen aan zowel aan rechtschapenen als aan niet-rechtschapenen; dat het is op elke wijze verwanten en vrienden dienen; dat het is geven aan de armen en

steun verlenen aan de behoeftigen; dat het is ziekenhuizen bouwen en ze door giften ondersteunen; dat het is tempels verrijken en de dienaren daarvan weldoen; dat het is oude christelijke broederschap; dat het is eenieder zijn overtredingen vergeven.

Al deze dingen zijn voortreffelijke betuigingen van de naastenliefde, als ze met oordeel uit de liefde van de rechtvaardigheid gedaan worden, anders zijn ze geen naastenliefde, maar lijken slechts op de afgesneden beken van een bron of als de losgerukte takken van een boom.

Want de echte naastenliefde is in de Heer geloven en rechtvaardig en juist handelen in elk werk en in elk ambt.

Wie daarom uit de Heer de rechtvaardigheid liefheeft, en die met oordeel beschouwt, die is de naastenliefde in haar beeld en gelijkenis.' Nadat dit was uitgesproken, ontstond een stilte, zoals die over hen komt die uit de innerlijke mens zien en erkennen, dat iets zo is.

Ik bemerkte echter aan hun gelaat dat dit nog niet in de uitwendige mens was.

Maar toen werd ik plotseling aan hun gezicht onttrokken, omdat ik weer uit de geest in mijn stoffelijk lichaam terugtrad.

De natuurlijke mens immers is met een stoffelijk lichaam bekleed en is dan niet zichtbaar voor enig geestelijke mens, dat wil zeggen, voor niet enige geest en engel, noch omgekeerd.

¹⁾ 'filosofenschool' in de oude betekenis, middelpunt van het publieke leven.

460. Eens toen ik rondkeek in de geestelijke wereld hoorde ik zoiets als tandenknarsen, en ook iets als geklop en daarmee vermengd schorre geluiden.

Ik vroeg de engelen die bij mij waren wat dit was en ze zeiden: 'Het zijn colleges die door ons disputeren worden genoemd en waar men met elkaar debatteert.

Die debatten worden in de verte zo vernomen, maar van dichtbij hoort men ze gewoon als discussiëren.' Ik trad naderbij en zag huisjes die uit riet waren gevlochten en met leem waren samengepleisterd.

Ik wilde door een venster naar binnen kijken, maar dat was er niet; want door de deur mocht men niet naar binnen gaan, omdat anders licht uit de hemel zou binnenvallen en verwarring stichten.

Maar opeens ontstond er aan de rechterzijde een venster en toen hoorde ik hen klagen dat ze in de duisternis waren; kort daarna ontstond een venster aan de linkerzijde, terwijl het rechtervenster zich had gesloten.

Toen week de duisternis langzamerhand en verschenen ze aan zichzelf in hun eigen licht, en daarna werd het mij gegeven door de deur naar binnen te gaan en een en ander te horen.

In het midden stond een tafel waar banken rond omheen stonden, maar ze verschenen aan mij of ze allen op de banken stonden en heftig met elkaar redetwisten.

Het ging over het geloof en de naastenliefde, de ene zijde hield vol dat het geloof het wezenlijke van de kerk was, en de andere zijde, dat de naastenliefde dit was.

Zij, die het geloof tot het wezenlijke maakten, zeiden: 'Handelen we niet door het geloof met God, en door de naastenliefde met de mens? Is vandaar het geloof niet hemels en de naastenliefde aards? Is het niet door de hemelse dingen dat we behouden worden en niet door de aardse? Verder, natuurlijk kan God ons het geloof uit de hemel geven, omdat het hemels is; maar de mens moet zelf de naastenliefde verkrijgen omdat deze aards is.

En hetgeen de mens zichzelf geeft behoort niet tot de kerk en maakt dus niet zalig.

Kan daarom iemand door de werken, die de werken van de naastenliefde worden genoemd, voor God gerechtvaardigd worden? Geloof ons, dat we door het geloof-alleen niet slechts gerechtvaardigd worden maar ook geheiligd.

Tenminste als het geloof niet bezoedeld wordt door de dingen van de verdienste, die uit de werken van de naastenliefde voortkomen en ze voegden nog meer van dergelijke dingen eraan toe.

Maar zij, die de naastenliefde tot het wezenlijke van de Kerk maakten, weerlegden deze dingen met heftigheid, en zeiden dat de naastenliefde zalig maakt en niet het geloof.

‘Heeft God niet allen lief en wil Hij niet voor allen het goede? Hoe kan God dit goede doen tenzij door de mensen? Geeft God het alleen met de mensen te spreken over de dingen die van het geloof zijn, en geeft Hij het niet de mensen de dingen te doen die van de naastenliefde zijn? Ziet u niet dat u onzin heeft gesproken over de naastenliefde door te zeggen dat die aards is? De naastenliefde is hemels en aangezien u het goede van de naastenliefde niet doet, is uw geloof aards.

Hoe neemt u uw geloof aan, anders dan een blok hout of een steen? U zegt dat u het geloof aanneemt door het horen van het Woord.

Maar hoe kan het Woord werken door het aanhoren alleen, en hoe kan het werken in een stuk hout of een steen? Misschien wordt u levend gemaakt terwijl u er volslagen onkundig van bent, maar waarin bestaat die levendmaking anders dan daarin, dat u zeggen kunt, dat het geloof-alleen rechtvaardigt en zalig maakt.

Wat echter het geloof is, en welk geloof het zaligmakende is, weet u niet.’ Toen stond iemand op, die door de engel die met mij sprak een geloofsvermenger werd genoemd.

Hij nam zijn hoofddekse af en legde het op de tafel, maar zette het toen snel weer op zijn hoofd omdat hij kaal was.

Hij zei: ‘Hoor! U dwaalt allen.

Het is waar dat het geloof geestelijk en de naastenliefde zedelijk is, niettemin worden ze verbonden.

Ze worden verbonden door het Woord en door de Heilige Geest, en door de werking hierdoor, die men weliswaar de gehoorzaamheid kan noemen, maar waaraan de mens part noch deel heeft.

Want wanneer het geloof wordt ingegeven, weet de mens niet méér daarvan dan een standbeeld.

Ik heb hierover lange tijd bij mijzelf nagedacht en tenslotte gevonden, dat de mens uit God een geloof, dat geestelijk is, kan aannemen, maar dat hij uit God niet meer dan een blok hout bewogen kan worden tot de naastenliefde die geestelijk is.’ Na deze woorden applaudisseerden zij die in het geloof-alleen waren; maar zij, die in de naastenliefde waren, gaven hun afkeuring te kennen.

In hun verontwaardiging zeiden ze: ‘Hoor vriend, u weet niet dat er een geestelijk zedelijk leven, en dat er een louter natuurlijk zedelijk leven is.

Een geestelijk zedelijk leven is bij hen die het goede doen uit God, en toch als uit henzelf, en een louter natuurlijk zedelijk leven is bij hen, die het goede doen uit de hel, maar nochtans als uit henzelf.’ Eerder werd gezegd dat de redetwist gehoord werd als een tandenknarsen en als geklop, vermengd met een schorre geluiden.

Het debat dat als tandenknarsen klonk, kwam van hen, die het geloof tot het enig wezenlijke van de Kerk maakten, en het geklop kwam van hen die de naastenliefde tot het enig wezenlijke van de Kerk maakten, en het daar tussendoor gemengde schorre geluid kwam van de geloofsvermenger.

Dat hun stemgeluid uit de verte zo gehoord werd, vond zijn oorzaak hierin, dat ze allen in de wereld hadden gediscussieerd en geen enkel boze hadden geschuwd.

Vandaar hadden ze niet enig goede van geestelijke herkomst gedaan en ze wisten ook in het geheel niet, dat het al van het geloof het ware is, en het al van de naastenliefde het goede is, en dat dit ware zonder het goede niet het ware is in de geest, en dat het goede zonder het ware evenmin het goede is in de geest, en dat dus het een het ander moet maken.

461. Eens werd ik in de geest naar de zuidelijke streek van de geestelijke wereld gevoerd, in een zeker paradijs daar.

Ik zag dat dit paradijs de overige, die ik tot dusver aanschouwd had, overtrof.

Dit kwam, omdat een tuin het inzicht betekent, en naar het zuiden al diegenen worden overgebracht, die meer dan anderen over inzicht beschikken.

De tuin van Eden, waarin Adam met zijn echtgenote was, betekent ook niets anders.

Het verdreven worden uit het paradijs sluit in, dat ze van het inzicht beroofd werden en dus ook van de ongereptheid van het leven.

Terwijl ik in dit zuidelijke paradijs wandelde, merkte ik een groepje op dat onder een laurierboom zat en daar vijgen zat te eten.

Ik ging op hen toe en vroeg hun om enkele vijgen, waarop ze mij er een paar gaven; en zie, de vijgen veranderden in mijn hand tot druiven.

Toen ik mij daarover verwonderde, zei de engelgeest die bij mij stond: ‘De vijgen zijn in uw hand druiven geworden, omdat de vijgen volgens de overeenstemming de goedheden van de naastenliefde betekenen, en vandaar die van het geloof in de natuurlijke of uitwendige mens, terwijl de druiven de goedheden van de naastenliefde en vandaar die van het geloof in de geestelijke of innerlijke mens betekenen.

Aangezien u de geestelijke dingen liefheeft, is dit u overkomen.

Want alle dingen in onze wereld gebeuren, bestaan en veranderen ook volgens de overeenstemmingen.’ Toen kwam plotseling het verlangen in mij op om te weten, hoe de mens het goede uit God kan doen en niettemin dit geheel en al als uit zichzelf te ervaren.

Daarom vroeg ik aan hen die vijgen aten, hoe zij dit verstonden.

Ze zeiden dat zij dit niet anders konden begrijpen dan zo, dat God dit bewerkt binnenin de mens en door de mens, terwijl de mens dit niet weet, want als de mens dit wel zou weten en dan het goede zou doen, zou hij alleen maar een schijnbaar goede doen, dat van binnen boos is.

Want alles wat van de mens uitgaat, gaat van zijn eigene uit en dit is van de geboorte af boos.

Hoe kan het goede uit God en het boze van de mens verbonden worden en zo samen verbonden, tot handeling overgaan? Het eigene van de mens ademt voortdurend een heil uit dat gericht is op verdienste en voor zoveel het dit doet, onttrekt het aan de Heer Zijn verdienste, hetgeen het toppunt van ongerechtigheid en goddeloosheid is.

In één woord: indien het goede, wat God in de mens uitvoert, zou invloeden in het willen en vandaar in het doen van de mens, zo zou dit goede geheel en al bezoedeld en ook ontwijfd worden, wat God echter nooit toestaat.

Weliswaar kan de mens denken, dat het goede dat hij doet, uit God is, en dit het goede uit God door hemzelf noemen, maar niettemin begrijpen we dit niet.

Maar toen opende ik mijn gemoed en zei: ‘U begrijpt dit niet omdat u naar de schijn denkt en de naar de schijn bevestigde gedachte is een begoocheling.

Er is schijn en vandaar begoocheling bij u, aangezien u gelooft, dat alle dingen die de mens denkt en vandaar doet en spreekt, in hem zijn en bijgevolg uit hem voortkomen.

Niets echter daarvan is in hem, behalve de staat om op te nemen hetgeen invloeit.

De mens is niet het leven in zichzelf, maar een opnemend orgaan van het leven.

De Heer is het leven in Zichzelf, zoals Hij ook zegt bij Johannes: ‘Gelijk de Vader het leven heeft in Zichzelf, alzo heeft Hij ook de Zoon gegeven het leven te hebben in Zichzelf’, (Johannes 5:26; 11:25; 14:6,19).

Er zijn twee dingen die het leven uitmaken, de liefde en de wijsheid, of wat hetzelfde is, het goede van de liefde en het ware van de wijsheid, die uit de Heer invloeden, en door de mens worden opgenomen, alsof ze van hem waren.

Aangezien ze zo worden aangevoeld, gaan ze ook van de mens als van hemzelf uit.

Dat ze door de mens zo gevoeld worden is uit de Heer gegeven, opdat hetgeen invloeit, hem aandoet, en zo opgenomen wordt en blijft.

Maar daar al het boze ook invloeit, niet uit God maar uit de hel, en dit met verlustiging wordt opgenomen, aangezien de mens als zo’n orgaan geboren is, zo wordt niet meer van het goede uit God opgenomen dan voor zoveel van het boze door de mens, als door hemzelf, verwijderd wordt.

Dit geschiedt door boetedoening en tevens door het geloof in de Heer.

Dat de liefde en de wijsheid, de naastenliefde of het geloof, of, om meer algemeen te spreken, het goede van

de liefde en van de naastenliefde, en het ware van de wijsheid en van het geloof invloeden in de mens, geheel en al als het zijne verschijnen en vandaar als van hemzelf van hem uitgaat, kan men duidelijk zien aan het gezicht, het gehoor, de reuk, de smaak en de tastzin.

Immers alle dingen die in de organen van deze zinnen worden gevoeld, vloeien van buiten in en worden in die organen gevoeld.

Dit geldt ook voor de zinnen van de inwendige organen, met alleen dit onderscheid, dat daarin de geestelijke dingen invloeden, die niet verschijnen.

Kortom, de mens is een opnemend orgaan van het leven uit God, hij neemt zoveel op, voor zoveel hij van het boze afluut.

Het vermogen om van het boze af te laten geeft de Heer aan ieder mens, aangezien Hij hem het willen en het begrijpen geeft, en al wat de mens uit de wil naar het verstand, of, wat hetzelfde is, al wat hij uit het vrije van de wil naar de rede van het verstand doet, is blijvend.

Hierdoor brengt de Heer de mens in de staat van verbinding met Hem.

Daarin hervormt Hij hem, verwekt hem weder en behoudt hem.

Het leven dat invloeit, is het uit de Heer voortgaande leven; dit leven wordt ook de Geest van God genoemd, in het Woord de Heilige Geest, waarvan ook wordt gezegd dat het de mens verlicht en levend maakt, ja zelfs dat het in hem werkt.

Maar dit leven wordt geschakeerd en aangepast overeenkomstig de organisatie, die door de liefde is aangebracht.

Dat al het goede van de liefde en de naastenliefde, en van het ware van de wijsheid en van het geloof invloeden, en niet in en van de mens zijn, kan men ook hieruit weten: de mens die denkt dat dit goede en ware van de schepping aan in de mens is, kan tenslotte niet anders denken dan dat God Zich in de mens heeft gegoten en dat de mensen dus voor een deel goden zijn, terwijl toch diegenen, die dit uit geloof denken duivels worden en in onze wereld als lijken stinken.

Bovendien, wat is de handeling van de mens anders dan het gemoed dat handelt? Want wat het gemoed wil en denkt, dat doet en spreekt het door zijn orgaan, het lichaam.

Wanneer dus het gemoed door de Heer wordt geleid, dan wordt ook de handeling en de spraak geleid; en de handeling en de spraak worden door de Heer geleid wanneer men in Hem gelooft.

Als dat niet het geval was, zegt u mij dan als u kunt, waarom de Heer in Zijn Woord op duizenden plaatsen heeft bevolen, dat de mens de naaste zou liefhebben, de goedheden van de naastenliefde doen en vruchten voortbrengen zoals een boom en de geboden doen, dit alles heeft Hij toch gezegd opdat de mens zalig kan worden? Verder nog, waarom heeft Hij gezegd, dat de mens naar zijn daden of werken geoordeeld zal worden, wie de goede daden doet tot de hemel en wie de boze doet tot de hel en de dood? Hoe zou de Heer zulke dingen hebben kunnen zeggen, wanneer alles wat van de mens uitgaat op verdienste gericht was en vandaar boos? U moet daarom weten, dat als het gemoed in de naastenliefde is, ook de handeling naastenliefde is; maar dat als het gemoed in het geloof-alleen is, wat een van de geestelijke naastenliefde gescheiden geloof is, ook de handeling dat geloof is.' Nadat zij, die onder de laurierboom zaten dit hadden gehoord, zeiden ze: 'We begrijpen dat u juist hebt gesproken, maar toch begrijpen we het niet.' Ik antwoordde hierop: 'Dat ik juist gesproken heb, begrijpt u vanuit de algemene gewaarwording, die de mens heeft vanuit de invloeiing van het licht uit de hemel, als hij enig ware hoort.

U begrijpt het echter niet vanuit uw eigen gewaarwording, die de mens heeft vanuit de invloed van het licht uit deze wereld.

Deze beide gewaarwordingen, namelijk de innerlijke en de uitwendige, of de geestelijke en de natuurlijke, maken één bij de wijzen.

Ook u kunt ze tot één maken, als u tot de Heer opziet en de boosheden wegdoet.' Daar ze dit begrepen, nam ik enige twijgen van een wijnstok, gaf ze hun en zei: 'Gelooft u dat dit uit mij is of uit de Heer?' Ze zeiden dat het vanuit mij was uit de Heer, en ziet, de twijgen in hun handen brachten druiven tevoorschijn.

Maar toen ik vertrok, zag ik een tafel van cederhout waarop een boek lag, onder een olijfboom die groen was van het blad, er omheen had een wijnstok zijn ranken gewonden.

Ik keek ernaar en ziet, het was een door mij geschreven boek, genaamd 'Arcana Caelestia', [Hemelse Verborgenheden].

Ik zei toen dat in dat boek volledig is aangetoond, dat de mens het opnemend orgaan van het leven is en niet zelf het leven, en dat het leven niet geschapen kan worden en dus geschapen in de mens kan zijn, net zo min als het oog het licht kan scheppen.

462. Ik richtte mijn blik in de geestelijke wereld naar de zee kust en zag een prachtige zeehaven. Ik kwam naderbij en keek rond, en ziet, daar waren grote en kleine schepen met daarin koopwaar van allerlei aard.

Op de roeibanken zaten jongens en meisjes, die de koopwaren aan hen die daarvan wilden hebben, uitdeelden, en ze zeiden: 'Wij wachten hier om onze mooie schildpadden te zien die spoedig uit de zee naar ons komen opstijgen.' Toen zag ik kleine en grote schildpadden die op hun schild en schubben jonge schildpadjes meedroegen, die naar de omringende eilanden keken.

De vader-schildpadden hadden twee koppen, de ene groot met een schild omgeven, dat leek op het schild van hun lichaam, vanwaar ze een rossige gloed verspreidden, en een kleine kop, zoals schildpadden hebben, en die ze in het voorste gedeelte van hun lichaam trokken en die ze ook op een onmerkbaar wijze in hun grotere kop wegstaken.

Ik vestigde mijn ogen op de grotere rossige kop, en ik zag dat die het aangezicht van een mens had.

Hij sprak met de jongens en meisjes op de roeibanken en likte hun handen.

De jongens en meisjes streelden de schildpadden toen en gaven hun etenswaar en lekkernijen en ook kostbare dingen zoals: zijde voor kleding, geurend hout voor tafels, purper voor versieringen en scharlaken om op te maken.

Terwijl ik deze dingen zag verlangde ik ernaar om te weten wat ze uitbeeldden, omdat ik wist, dat alle dingen die in de geestelijke wereld verschijnen, overeenstemmingen zijn en geestelijke dingen uitbeelden, die behoren tot de aandoening en de daaruit voortvloeiende gedachte.

Toen spraken zij uit de hemel met mij: 'U weet zelf wat de haven betekent en ook wat de schepen en de jongens en meisjes die daarop zitten, maar wat de schildpadden betekenen weet u niet.'

Ze zeiden: 'De schildpadden beelden diegenen van de geestelijkheid daar uit, die het geloof geheel en al van de naastenliefde en haar goede werken scheiden.

Ze bevestigen bij zichzelf dat er tussen geloof en naastenliefde volstrekt geen verbinding bestaat, maar dat de Heilige Geest door het geloof in God de Vader ter wille van de verdienste van de Zoon bij de mens binnengaat.

Deze reinigt zijn innerlijke dingen tot aan zijn eigen wil toe, waarvan ze een soort ovalen vlak maken; en dat als de werking van de Heilige Geest dat vlak nadert, zij zich van de linkerzijde rondom dit vlak buigt en dit in het geheel niet aanraakt.

Zo is het innerlijke of hogere deel van de geaardheid van de mens voor God, en het uiterlijke of lagere deel is zo voor de mens.

Op deze wijze verschijnt niets van wat de mens doet voor God, noch het goede, noch het boze.

Het goede niet omdat dit op verdienste gericht is en het boze niet, omdat dit boos is.

Als het goede en het boze voor God zouden verschijnen, zou de mens door beide te gronde gaan.

Aangezien dit zo is, mag de mens willen, denken, spreken en doen al wat hem maar goeddunkt, als hij zich slechts voor de wereld in acht neemt.' Ik vroeg of zij ook beweren dat het veroorloofd is over God te denken dat Hij niet alomtegenwoordig en alwetend is.

Uit de hemel werd geantwoord: 'Ook dit is geoorloofd, aangezien God bij hem die het geloof heeft verkregen, en die daardoor gereinigd en gerechtvaardigd werd, niet naar iets van diens gedachte en wil ziet. Niettemin houdt de mens het geloof vast in de innerlijke schoot of in het hogere gebied van zijn gemoed of inborst, dat hij aangenomen had in de handeling van het geloof.

Deze handeling kan soms terugkeren zonder dat de mens het weet.' Dit zijn de dingen die door de kleine kop worden uitgebeeld, die ze in het voorste deel van het lichaam terugtrekken.

Ze steken die ook in de grote kop, als ze met leken spreken, want ze spreken niet uit de kleine kop met hen, maar uit de grote, die van voren verschijnt als een menselijk aangezicht.

Met de leken spreken ze uit het Woord over de liefde, de naastenliefde, de goede werken, de geboden van de Decaloog, over de boetedoening en ze halen uit het Woord bijna alle dingen die daar over deze onderwerpen staan.

Maar dan steken ze de kleine kop in de grote, waardoor ze van binnen bij zichzelf verstaan, dat al deze dingen niet gedaan moeten worden ter wille van God en van de zaligheid, maar alleen voor het algemeen en het persoonlijk welzijn.

Daar ze echter aangenaam en sierlijk over deze dingen uit het Woord spreken, vooral over het Evangelie, de werking van de Heilige Geest en over de zaligmaking, verschijnen ze aan hun toehoorders als mooie mensen en wijzer dan alle anderen in de gehele wereld.

Daarom heeft u ook gezien dat aan hen door de jongens en meisjes, die op de roeibanen van de schepen zaten, lekkernijen en kostbaarheden werden gegeven.

Dezen zijn het dus die u als schildpadden zag uitgebeeld.

In uw wereld zijn ze maar weinig van de anderen onderscheiden, alleen hierin, dat ze zich voor wijzer dan alle anderen houden.

Ze lachen ook om de anderen, zelfs om hen die in dezelfde leer ten aanzien van het geloof zijn, maar niet in deze verborgenheden.

Ze dragen aan hun kleed een bepaald kenteken met zich, waardoor ze zich van anderen laten onderscheiden.'

Hij die met mij sprak voegde er aan toe: 'Ik zal u niet zeggen, hoe hun gevoel is over de overige dingen van het geloof, zoals bijvoorbeeld over de uitverkiezing, de vrije keuze, de doop en het Heilig Avondmaal.

Deze gevoelens zijn van zo'n aard, dat zij ze niet openlijk verkondigen, maar in de hemel weten wij ze.

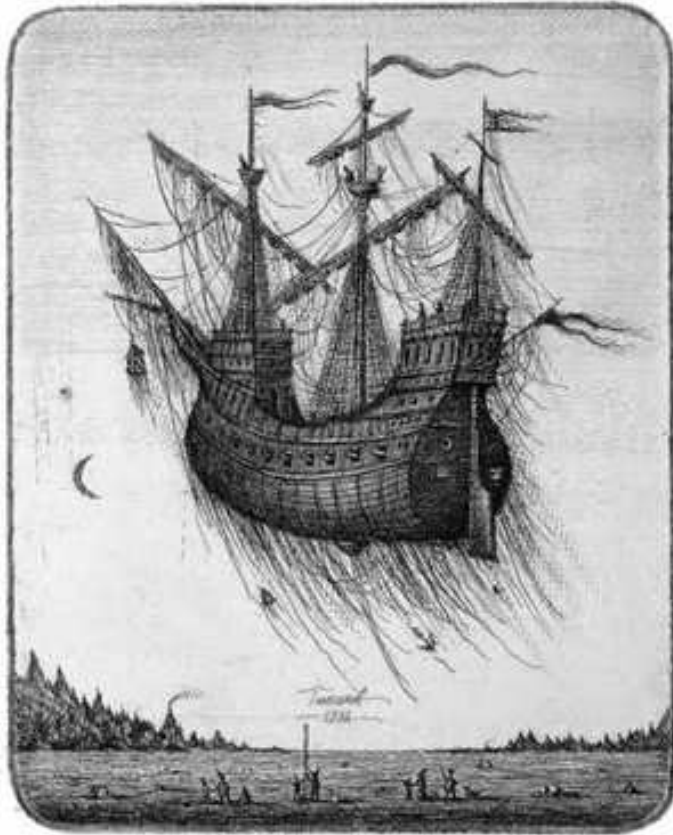
Maar daar ze in de wereld van zo'n aard zijn en het na de dood niemand veroorloofd is om anders te spreken dan hij denkt en ze vandaar eigenlijk niet anders kunnen dan uit de onzin van hun gedachten te spreken, worden ze als waanzinnigen beschouwd.

Ze worden uit de gezelschappen geworpen en tenslotte neergelaten in de put van de afgrond, waarover in de Openbaring gesproken wordt, (Openbaring 9:2).

Ze worden lichamelijke geesten en verschijnen als Egyptische mummies; deze gevoelens hebben een eeltachtige verharding teweeggebracht in de innerlijke dingen van hun gemoed, omdat ze er in de wereld ook een afscheiding tussen geplaatst hadden.

Het helse gezelschap dat uit hen is samengesteld, grenst aan het helse gezelschap dat uit machiavellisten¹⁾ bestaat.

Ze gaan af en toe van het ene in het andere gezelschap binnen en noemen elkaar kameraden, maar ze gaan weer terug naar hun eigen gezelschap, omdat er een verschil tussen hen bestaat, en wel dit; dat er bij hen iets godsdienstigs was met betrekking tot de handeling van de rechtvaardiging door het geloof, maar bij de machiavellisten is hoegenaamd niets godsdienstigs.

Nadat ik hen uit de gezelschappen had zien werpen en verzameld worden om te worden neergestort, zag ik een schip in de lucht vliegen, met zeven zeilen.

Op het schip waren officieren en scheepslieden, die in purperen gewaden waren gekleed en prachtige lauwerkransen op hun mutsen hadden. Ze riepen uit: 'Kijk ons eens, we zijn in de hemel, we zijn geleerden met purperen gewaden en boven allen gelauwerd, omdat wij van alle wijzen uit Europa de hoofden zijn.' Ik verwonderde mij daarover, wat dit betekende, en er werd mij gezegd, dat het beelden van hoogmoed waren, en gedachten uit de fantasie, die voortkomen uit hen die eerder als schildpadden waren verschenen.

Nu waren dezen echter als waanzinnigen uit de gezelschappen geworpen en waren nu op één plek tot één gezelschap tezamen gekomen. Toen verlangde ik met hen te spreken en ging naar de plaats waar ze stonden.

Ik groette hen en zei: 'Bent u diegenen die de innerlijke dingen van de mens van hun uitwendige dingen gescheiden hebt? En hebt u de werking van de Heilige Geest, zoals deze in het geloof beleden wordt, gescheiden van Zijn

samenwerking met de mens buiten het geloof, en zo God van de mens? Heeft u niet op deze wijze niet alleen de naastenliefde zelf en haar werken van het geloof verwijderd, zoals vele andere geleerden uit de geestelijkheid, maar ook het geloof zelf van de mens ten aanzien van zijn openbaring voor God? Maar ik vraag u, wat wilt u, dat ik met u volgens de rede met u spreek, ofwel uit de Heilige Schrift?' Ze zeiden: 'Spreek eerst uit de rede.' Ik sprak als volgt: 'Hoe kan het innerlijke en het uitwendige van de mens gescheiden worden; wie zie niet of kan niet zien uit de algemene gewaarwording, dat alle innerlijke dingen van de mens voortgaan en voortgezet worden in de uiterlijke dingen, zelfs tot in de uitersten daarvan om hun werkingen te verrichten en hun werken te doen? Zijn niet de innerlijke dingen ter wille van de uitwendige, om daarin te eindigen en daarin te blijven bestaan en dus te bestaan, nauwelijks anders dan een zuil op haar voetstuk? U kunt toch zien dat als er geen voortzetting en dus geen verbinding was, de uitersten zouden oplossen en vervloeien als zeepbellen in de lucht.

Wie kan ontkennen dat er myriaden van myriaden innerlijke werkingen van God bij de mens zijn, waarvan de mens geen besef heeft? Waartoe zou het hem dienen deze te weten? Het is voldoende dat hij slechts de uitersten kent, waarin hij met zijn gedachten en wil met God tezamen is.

Maar dit zal door een voorbeeld verduidelijkt worden: Kent de mens de innerlijke werkingen van zijn spraak, hoe bijvoorbeeld de long de lucht aantrekt en daardoor de longblaasjes, de bronchiën en de kwabben vult; hoe ze de lucht uitzenden in de luchtpijp, die daar in een klank verandert in de stemspleet met behulp van het strottenhoofd, en hoe daarna de tong die klank articuleert en de lippen de articulatie voltooiën, opdat het spraak wordt? Zijn niet al deze innerlijke werkingen, waarover de mens niets weet, ter wille van het uiterste, opdat de mens kan spreken? Wordt een van deze inwendige dingen van zijn aaneengeschakelde verband met de uitersten verwijderd of gescheiden, zou dan de mens toch niet meer als een blok hout kunnen spreken? Nog een ander voorbeeld: de twee handen zijn de laatsten van de mens; gaan de innerlijke dingen die zich daarheen voortzetten, niet uit van het hoofd, door de nek, de borst, de schouders, de armen en de ellebogen? Zijn er niet ontelbare spierweefsels, ontelbare bundels van motorische vezels, ontelbare zenuwbundels en bloedvaten, en tal van beengewrichten met hun ligamenten en vliezen? Wat weet de mens hiervan? Niettemin werken zijn handen vanuit alle en elk van deze dingen.

Veronderstelt u eens dat deze innerlijke dingen zich rondom het handgewricht naar links of naar rechts afbogen in plaats van in een onafgebroken verband de hand binnen te gaan, zou dan de hand niet van de

onderarm afvallen en wegrotten als een afgerukt, onbezield iets? Ja, zo u het geloven wilt, het zou met de hand zo gesteld zijn als met het lichaam als de mens onthoofd werd.

Geheel zo zou het met het menselijk gemoed gesteld zijn, en met zijn twee levens, de wil en het verstand, wanneer de goddelijke werkingen, die tot het geloof en de naastenliefde behoren, halverwege ophielden en niet in een onafgebroken verband zich tot de mens toe uitstrekten.

De mens zou dan zeker niet alleen maar een redeloos dier zijn, maar zelfs een verrot stuk hout.

Al deze dingen zijn volgens de rede.

Welnu, deze zelfde dingen zijn, als u het horen wilt, ook volgens de Heilige Schrift.

Zegt de Heer niet: 'Blijft in Mij, en Ik in u; Ik ben de wijnstok, en gij de ranken; die in Mij blijft, en Ik in hem, die draagt veel vrucht', (Johannes 15:4-6).

Zijn niet de vruchten de goede werken die de Heer doet door de mens, en die de mens doet vanuit zich door de Heer? De Heer zegt ook: 'dat Hij aan de deur staat, en klopt, en dat Hij tot hem, die opendoet, inkomt, en avondmaal met hem houdt, en hij met Hem', (Openbaring 3:20).

'Geeft niet de Heer mina's en talenten²⁾, opdat de mens daarmee handel kan drijven en winst maken, en opdat Hij hem naar zijn gewin het eeuwige leven geeft? (Mattheüs 25: 14 tot 34; Lucas 19: 13 tot 26).

Verder nog: 'dat Hij eenieder zijn loon geeft naar diens arbeid in Zijn wijngaard', (Mattheüs 20: 1-17).

Maar dit zijn slechts enkele plaatsen; er zouden bladzijden gevuld kunnen worden vanuit het Woord hierover, dat de mens vruchten zal maken zoals een boom doet, overeenkomstig de geboden zal werken, God en de naaste zal liefhebben, en tal van dingen meer.

Maar ik ben mij bewust dat uw eigen inzicht niets gemeen kan hebben met de dingen, die uit het Woord zijn, zoals het in zichzelf is.

Want hoewel u ze uitspreekt, verdraaien niettemin uw voorstellingen ze.

U kunt ook niet anders, want u verwijderd alle dingen van God bij de mens ten aanzien van de gemeenschap en vandaar de verbinding.

Wat blijft dan over, dan dat u alle dingen van de eredienst ook verwijderd?' Daarna verschenen ze mij in het licht van de hemel dat de hoedanigheid van eenieder openlegt en openbaart.

Toen werden ze niet als tevoren gezien op een schip in de lucht, alsof ze in de hemel waren, noch met een purperkleurig gewaad, noch met een gelauwerd hoofd, maar op een zanderige plaats, en gekleed in lompen.

Hun lendenen waren omgord met netten als die van vissers, waardoorheen hun naaktheid verscheen.

Daarop werden ze neergelaten tot het gezelschap dat aan dat van de machiavellisten grensde.

¹⁾ Florentijnse staatsman 15de eeuw; sluwe en gewetenloze staatkunde

²⁾ gewichten en munten

Wordt volgende maand vervolgd met hoofdstuk 8 over de Vrije Wil.